

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ РАДІОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Голова приймальної комісії,
директор коледжу**

Костянтин СТРЮК

«29» травня 2026 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
для абітурієнтів при вступі на I курс
на основі базової середньої освіти**

ХАРКІВ 2026

Зміст

- I. Пояснювальна записка
- II. Програма з української мови
- III. Орієнтовний зразок завдання і відповіді до співбесіди
- IV. Критерії оцінювання навчальних досягнень.
- V. Список рекомендованої літератури.

I. Пояснювальна записка

Програму вступного випробування у формі співбесіди з української мови для вступників до Харківського радіотехнічного фахового коледжу на основі базової середньої освіти складена відповідно до чинної навчальної програми з дисципліни «Українська мова для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів» та Програми вступних випробувань до вищих навчальних закладів України.

У цьому документі враховано державний статус української мови та її суспільні функції, а також специфіку навчального предмета, що здатний забезпечити всебічний розвиток, навчання та виховання абітурієнтів.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія. Лексикологія. Словотвір. Морфологія. Синтаксис.

Мета індивідуальної співбесіди з української мови: виявити й оцінити рівень навчальних досягнень, ступінь підготовленості вступників.

Завдання співбесіди: оцінити у вступників знання мовних явищ, закономірностей, правил орфографії та пунктуації, виявити орфоєпічні, морфологічні, лексичні, синтаксичні навички.

Питання для індивідуальної співбесіди підготовлені з урахуванням чинної програми з української мови та державного освітнього стандарту.

II. Програма з української мови

Системна підготовка абітурієнтів до вступного випробування з української мови має здійснюватися шляхом систематизації та поглиблення знань і вмінь з української мови, набутих у базовій школі. Така робота може бути ефективною за умови повторення матеріалу з предмету за такими розділами: Фонетика. Лексика. Будова слова. Словотвір. Морфологія. Синтаксис. Пунктуація. В цих розділах розміщено орфографічні правила у відповідності до фонетичного і морфологічного принципів правопису. Слід зазначити, що наявність прикладів до теоретичного матеріалу та орфографічних і пунктуаційних правил зробить повторення більш ефективним.

Готуючись до вступного випробування, абітурієнт повинен засвоїти матеріал за розділами програми:

Фонетика. Графіка.

Абітурієнт повинен знати:

Що вивчає фонетика? Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*.

Абітурієнт повинен вміти:

Визначати в словах голосні, тверді і м'які, дзвінки й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. Визначати місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків чергування *у-в, і-й*.

Орфографія.

Абітурієнт повинен знати:

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо, бо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання

складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис **н** та **нн** у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.

Орфоепія.

Абітурієнт повинен знати:

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію.

Відображення вимови приголосних звуків:

1) [дж], [дз], [дз];

2) [г]

3) [ж], [ч], [ш], [дж];

4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);

5) м'яких приголосних;

6) подовження

Вимова слів з апострофом.

Абітурієнт повинен вміти:

Визначати особливості вимови голосних і приголосних звуків, наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм.

Лексикологія. Фразеологія. (оглядова)

Абітурієнт повинен знати:

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Абітурієнт повинен вміти:

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми

та використовувати їх у мовленні; вживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.

Будова слова. Словотвір.

Абітурієнт повинен знати:

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

Абітурієнт повинен вміти:

Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, добирати спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні; визначати спосіб творення слів.

Морфологія. Іменник.

Абітурієнт повинен знати:

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати іменники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їх лексичним значенням, уживаністю в мовленні; визначати основні способи творення іменників; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їх виражальними можливостями.

Морфологія. Прикметник.

Абітурієнт повинен знати:

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні, ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи)

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати прикметники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням, ступені порівняння якісних прикметників; основні способи творення відносних і присвійних прикметників; відмінювання прикметників; відрізнити правильні форми прикметників від помилкових.

Морфологія. Числівник.

Абітурієнт повинен знати:

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят... вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;
- 5) двісті – дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд;
- 7) збірні;

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати числівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізнити правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.

Морфологія. Займенник.

Абітурієнт повинен знати:

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична

роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати займенники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізнити правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати погрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні. Особливості вживання займенників у мовленні.

Морфологія. Дієслово.

Абітурієнт повинен знати:

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но. -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; використовувати один час і спосіб у значенні іншого; основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; відрізнити правильні форми дієслів від помилкових.

Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізнити їх від дієприслівників), визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; відрізнити правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні. Особливості вживання активних дієприкметників у мовленні.

Розпізнавати дієприслівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; відрізнити правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.

Морфологія. Прислівник.

Абітурієнт повинен знати:

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -в, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати прислівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; відрізнити правильні форми прислівників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні.

Морфологія. Службові частини мови.

Абітурієнт повинен знати:

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинкові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати прийменники, визначати їх морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати форми прийменників у мовленні.

Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні.

Розпізнавати частки, визначати групи часток за значенням і вживанням; правильно й комунікативно доцільно використовувати частки в мовленні.

Морфологія. Вигук.

Абітурієнт повинен знати:

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати вигуки, визначати групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно використовувати вигуки в мовленні.

Синтаксис. Словосполучення.

Абітурієнт повинен знати:

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Абітурієнт повинен вміти:

Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; визначати головне й залежне слово в підрядному словосполученні; визначати поширені й непоширені слово сполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова.

Речення.

Абітурієнт повинен знати:

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів

(однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Абітурієнт повинен вміти:

Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання.

Просте двоскладне речення.

Абітурієнт повинен знати:

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Абітурієнт повинен вміти:

Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом. Уміти правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.

Абітурієнт повинен знати:

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати види другорядних членів та їх типи й різновиди, визначати способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні.

Односкладні речення.

Абітурієнт повинен знати:

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у

формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.

Речення з однорідними членами.

Абітурієнт повинен знати:

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки — непоширені й поширені.

Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні.

Складне речення.

Абітурієнт повинен знати:

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їх структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті.

Складносурядне речення.

Абітурієнт повинен знати:

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові

знаки в складносурядному реченні.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати складносурядні речення, визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні. 11

Складнопірядне речення.

Абітурієнт повинен знати:

Складнопірядне речення, його будова. Головне й пірядне речення. Пірядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопірядному реченні. Основні види пірядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопірядні речення з послідовною пірядністю;
- 2) складнопірядні речення з однорідною пірядністю;
- 3) складнопірядні речення з неоднорідною пірядністю

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати складнопірядні речення, визначати їх будову, зокрема складнопірядних речень з кількома пірядними, уміти відобразити її в схемі складнопірядного речення; визначати основні види пірядних речень, типи складнопірядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопірядних речень різних типів у процесі спілкування.

Безсполучникове складне речення.

Абітурієнт повинен знати:

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Абітурієнт повинен вміти:

Розпізнавати безсполучникові складні речення; визначати смислові відношення між їх частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Абітурієнт повинен вміти:

Визначати структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні.

Способи відтворення чужого мовлення.

Абітурієнт повинен знати:

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Абітурієнт повинен вміти:

Визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати.

IV. Орієнтовний зразок завдання і відповіді до співбесіди

Питання

1. Дієслово. Способи дієслова.
2. Речення за метою висловлювання. Способи вираження.

Відповіді на питання

1. Дієслово – самостійна частина мови, що називає дію або стан предмета і відповідає на питання – що робити? – що роблять? – що зробимо? (слухати, допоміг, чекають)/

В українській мові є три способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий.

Дієслова **дійсного способу** означають загальні дії чи стани й мають три часи-теперішній, минулий і майбутній: (Тиша в морі ледве колихає хвилі. Прислухалась, як хвиля зітхала. Все шукатиму зірку провідну)

Дієслова **умовного способу** означають не реальні, а бажані дії і стани. Утворюються поєднанням форм минулого часу і частки –би(б). (Раділа б я жайворонку в полі)

Наказовий спосіб дієслова виражає спонукування до дії (прохання, команди, накази). (Вези, везімо, нехай везуть)

2. Залежно від мети висловлювання речення поділяють на розповідні, питальні і спонукальні.

Розповідні реченні містять повідомлення про якусь подію. За структурою можуть бути прості і складні: (Над містом місяць сяє. Весь сад був у цвіту, він розцвівся.)

Питальні речення містять у собі запитання, які спонукають співбесідника до відповіді. (Хто тут бентежить наші тихі води?)

Для вираження запитання використовують такі мовні засоби:

а) питальну інтонацію; б) питальні частки, займенники, прислівники.

Спонукальними називаються речення, які виражають спонукування до дії через різні волевиявлення: наказ, вимогу, пораду, дозвіл тощо. (Линь, моя пісне, як чайка прудкая. Вставай, хто живий, в кого думка повстала! Поете! Будь собі суддею...)

Засобами вираження спонукування найчастіше виступають: наказовий спосіб дієслова (Шукай краси, добра шукай!), неозначена форма дієслова (Стояти струнко!), форми умовного способу (Я просив би вас зробити це сьогодні.)

**V. Критерії оцінювання навчальних досягнень
під час співбесіди з дисципліни «Українська мова»**

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
100-105	Абітурієнт не володіє навчальним матеріалом, не може робити висновки, узагальнення теоретичного матеріалу, а також застосовувати набуті знання у процесі виконання практичних завдань; виявляє незадовільний рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності.
106-110	В абітурієнта виникають значні труднощі під час відповіді на поставлені теоретичні питання викладача. Здебільшого він відповідає на запитання лише «так» чи «ні», прикладів не наводить, не дотримується норм літературної мови, його словниковий запас дуже обмежений.
111-115	Абітурієнт фрагментарно відповідає на поставлені запитання викладача, неспроможний логічно і послідовно викласти теоретичний матеріал, навести доречні приклади, виявляє низький рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності. У діалогічному мовленні наявна велика кількість помилок, які заважають взаєморозумінню.
116-120	Абітурієнт відтворює частину навчального матеріалу поверхово; відповідає на найпростіші запитання викладача, не може чітко сформулювати визначень і правил. Мовлення студента збіднене, трапляються суттєві лексичні й граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу.
121-125	Відповідь абітурієнта неповна, поверхова, значна частина теоретичного матеріалу не опрацьована. Матеріал засвоєний на рівні невпевненого переказування, вивчене відтворюється не завжди логічно й послідовно.
126-130	Абітурієнт володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу
131-135	Абітурієнт впевнено відтворює основний навчальний матеріал, засвоєний на рівні переказування, вивчене відтворює не завжди логічно й послідовно, але доцільно наводить приклади, знає основні дефініції і термінологію теми.

136-140	Абітурієнт володіє значною частиною навчального матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.
141-145	Абітурієнт володіє навчальним теоретичним матеріалом на репродуктивному рівні, але не може зробити самостійні висновки, узагальнення, а також застосовувати у практичній діяльності набуті теоретичні знання, має задовільний рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності.
146-150	Абітурієнт виявляє знання й розуміння основних теоретичних положень конкретної теми, але іноді допускає помилки у формулюванні правил, не вміє переконливо обґрунтувати свої помилки і відчуває труднощі під час добору прикладів.
151-155	Відповідь абітурієнта повна, але невичерпна за сумою головних теоретичних положень, має скорочену аргументацію щодо їх висвітлення, має правильний, але неповний ряд наведення прикладів відповідно до теми.
156-160	Абітурієнт виявляє знання й розуміння основних теоретичних положень навчального матеріалу на достатньому рівні. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, але допускає незначні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.
161-165	Абітурієнт володіє навчальним теоретичним матеріалом, аналізує мовний матеріал, засвоєний на практичних заняттях, але не завжди вміє робити висновки та узагальнення, застосовувати набуті знання у процесі виконання практичних завдань та не завжди дотримується норм літературної мови.
166-170	Абітурієнт володіє навчальним матеріалом, але може допустити неточності у формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах, а також незначні погрішності в узагальненнях і висновках. До того ж теоретичні питання не завжди підкріплюються прикладами.
171-175	Абітурієнт володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях мовних понять, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.
176-180	Знання абітурієнта є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних мовленнєвих ситуаціях, намагається аналізувати, робити висновки. Відповідь його логічна, хоч і має незначні мовленнєві огріхи.
181-185	Абітурієнт ґрунтовно і повно викладає матеріал, виявляє повне розуміння матеріалу, аргументує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й

	самостійно складені, викладає матеріал послідовно і правильно з огляду на норми літературної мови, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача.
186-190	Абітурієнт має міцні знання в межах вимог шкільної програми, уміє аналізувати, узагальнювати, пояснювати мовні явища, вміє застосовувати теоретичні знання для виконання практичних завдань, виявляє достатній рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності.
191-195	Абітурієнт змістовно викладає теоретичний матеріал, наводить приклади; досконало володіє вміннями і навичками використання правил в усному й писемному мовленні, дотримується норм літературної мови.
196-200	Абітурієнт вільно володіє навчальним теоретичним матеріалом, уміє робити самостійні узагальнення, висновки, аргументовано наводячи приклади, висловлює свої думки, володіє високим рівнем орфографічної та пунктуаційної грамотності.

VI. Список рекомендованої літератури.

1. Зубков М. Збірник завдань для вступників та абітурієнтів з української мови. – Харків: СПДФО Співак Т.К., 2018.
2. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. – Харків: вид. «Школа», 2017.
3. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2018.
4. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: Навчальний посібник. – К.: Вища школа. -2019.
5. Українська мова: Підручник для вступників. Беляєв О.М. та ін. – К.: Освіта, 2020.
6. Ющук І.П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2019.